

**ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ИЗГРАДЊУ,
ОДРЖАВАЊЕ И ЗАШТИТУ ПУТЕВА
"ПРИЈЕДОРПУТЕВИ" А.Д., ПРИЈЕДОР**

**Финансијски извјештаји
за годину која се завршава
31. децембра 2009. године и
Извјештај независног ревизора**

"ПРИЈЕДОРПУТЕВИ" А.Д., ПРИЈЕДОР

САДРЖАЈ

	Страна
Извјештај независног ревизора	1 - 3
Финансијски извјештаји:	
Извјештај о укупном резултату	4
Извјештај о финансијском положају	5
Извјештај о промјенама на капиталу	6
Извјештај о новчаним токовима	7
Напомене уз финансијске извјештаје	8 - 42

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Акционарима и Управном одбору "Приједорпутева" а.д., Приједор

Обавили смо ревизију приложених финансијских извјештаја (страна 4 до 42) Предузећа за изградњу, одржавање и заштиту путева "Приједорпутеви" а.д., Приједор (у даљем тексту "Предузеће"), који обухватају извјештај о финансијском положају на дан 31. децембра 2009. године, и одговарајући извјештај о укупном резултату, извјештај о промјенама на капиталу и извјештај о новчаним токовима за годину која се завршава на тај дан, као и преглед значајних рачуноводствених политика и напомене уз финансијске извјештаје.

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Руководство је одговорно за састављање и објективну презентацију ових финансијских извјештаја у складу са рачуноводственим прописима Републике Српске. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за састављање и објективну презентацију финансијских извјештаја који не садрже погрешне информације од материјалног значаја, настале усљед криминалне радње или грешке, одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика, као и коришћење најбољих могућих рачуноводствених процјена.

Одговорност ревизора

Наша одговорност је да изразимо мишљење о приложеним финансијским извјештајима на основу обављене ревизије. Ревизију смо обавили у складу са Међународним стандардима ревизије, Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске и Правилником о ревизији финансијских извјештаја у Републици Српској. Ови стандарди налажу усаглашеност са етичким принципима и да ревизију планирамо и обавимо на начин који омогућава да се, у разумној мјери, увјеримо да финансијски извјештаји не садрже погрешне информације од материјалног значаја.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и информацијама објелодањеним у финансијским извјештајима. Одабрани поступци су засновани на просуђивању ревизора, укључујући процјену ризика материјално значајних грешака садржаних у финансијским извјештајима, насталих усљед криминалне радње или грешке. Приликом процјене ових ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за састављање и објективну презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања најбољих могућих ревизорских процедура, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерних контрола правног лица. Ревизија, такође, укључује оцјену примјјењених рачуноводствених политика и вредновање значајних процјена које је извршило руководство, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и одговарајући и да обезбјеђују солидну основу за изражавање нашег мишљења.

(наставља се)

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Акционарима и Управном одбору "Приједорпутева" а.д., Приједор (наставак)

Мишљење

По нашем мишљењу, финансијски извјештаји објективно и истинито, по свим материјално значајним питањима, приказују финансијски положај Предузећа за изградњу, одржавање и заштиту путева "Приједорпутеви" а.д., Приједор на дан 31. децембра 2009. године, као и резултате његовог пословања и промјене у новчаним токовима за годину која се завршава на тај дан, у складу са рачуноводственим прописима Републике Српске.

Скретање пажње

Не изражавајући резерве у односу на дато мишљење, скрећемо пажњу на сљедећа питања:

- а) Краткорочне обавезе Предузећа на дан 31. децембра 2009. године веће су од обртне имовине за 2,223,933 Конвертибилне марке. Поред наведеног, Предузеће је у 2009. години остварило пословне приходе који су за 56 % нижи од пословних прихода остварених у претходној години, односно нето добитак Предузећа за пословну 2009. годину је за 98 % нижи од добитка претходне године, уз нето смањење готовине и еквивалената готовине у износу од 1,730,309 Конвертибилних марака. Наведено погоршање резултата пословања у текућој години је, највећим дијелом, посљедица ситуације објелодањене у напомени 37 уз приложене финансијске извјештаје. Финансијски положај и резултати пословања Предузећа ће и у пословној 2010. години бити значајно изложени утицајима из окружења који могу имати додатне негативне ефекте на резултате пословања Предузећа (остваривање планираног нивоа прихода, постизање и очување профитабилности Предузећа), а који не могу поуздано бити процијењени на датум издавања приложених финансијских извјештаја.
- б) Као што је објелодањено у напомени 14 уз финансијске извјештаје, Предузеће је уписало хипотеку и залог на некретнинама, постројењима и опреми на име лизинга опреме, финансирања набавке возила и обезбјеђења потраживања. Садашња књиговодствена вриједност некретнина, постројења и опреме на коју је уписана хипотека на дан 31. децембра 2009. године износи 10,556,952 Конвертибилне марке и чини 91% укупне садашње вриједности некретнина, постројења и опреме;
- в) Као што је објелодањено у напомени 35 уз финансијске извјештаје, Предузеће се јавља као солидарни дужник по основу више кредита одобрених повезаним правним лицима од стране пословних банака. Као инструмент обезбјеђења наведених кредита, Предузеће је, као солидарни дужник, овјерило више бјанко мјеница са клаузулом "без протеста", те дало у залог некретнине, постројења и опрему. Руководство Предузећа сматра да ће повезана предузећа редовно измирати своје доспјеле обавезе према кредиторима, и да Предузеће неће бити додатно изложено ризику плаћања наведених обавеза у име и за рачун својих повезаних предузећа. Сагласно наведеном, Предузеће није извршило резервисање у својим финансијским извјештајима за пословну 2009. годину по основу потенцијалних губитака који могу проистећи у случају евентуалног кашњења у измирењу доспјелих обавеза према кредиторима од стране повезаних предузећа;
- г) Као што је објелодањено у напоменама 18 и 22 уз финансијске извјештаје, Предузеће је одобравало дугорочне кредите предузећима и запосленима. За обављање ових послова Предузеће не посједује дозволу Агенције за банкарство Републике Српске, како је то одређено чланом 2. Закона о банкама Републике Српске;

(наставља се)

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Акционарима и Управном одбору "Приједорпутева" а.д., Приједор (наставак)

Скретање пажње (наставка)

- д) Као што је објелодањено у напомени 34 уз финансијске извјештаје, на дан 31. децембра 2009. године процијењене потенцијалне обавезе по судским споровима у којима је Предузеће тужена страна износе 1,225,434 Конвертибилне марке, не укључујући ефекте потенцијалних затезних камата. Крајњи исход ових спорова је неизвјестан. Руководство Предузећа сматра да исходи наведених спорова неће имати материјално значајан утицај на финансијске извјештаје Предузећа у будућности, те Предузеће није извршило резервисања у финансијским извјештајима за 2009. годину по основу потенцијалних губитака који могу проистећи из судских спорова.

Бања Лука,
22. март 2010. године

Овлашћени ревизор
Жарко Мионић

ИЗВЈЕШТАЈ О УКУПНОМ РЕЗУЛТАТУ

За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

(У Конвертибилним маркама)

	Напомена	Година која се завршава 31. децембра 2009.	Година која се завршава 31. децембра 2008.
Пословни приходи			
Приходи од продаје	7	22,088,663	52,587,997
Остали пословни приходи	8	1,662,533	818,916
		<u>23,751,196</u>	<u>53,406,913</u>
Пословни расходи			
Набавна вриједност продате робе		(1,405,911)	(3,040,282)
Трошкови материјала, горива и енергије	9	(10,596,803)	(24,971,944)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	10	(2,129,559)	(2,605,967)
Трошкови амортизације	14	(2,296,277)	(2,529,002)
Остали пословни расходи	11	(6,928,809)	(16,192,491)
Индијектни порези и доприноси		(214,687)	(228,510)
		<u>(23,572,046)</u>	<u>(49,568,196)</u>
Пословни добитак		<u>179,150</u>	<u>3,838,717</u>
Финансијски приходи/расходи			
Финансијски приходи	12	825,257	661,537
Финансијски расходи	12	(921,877)	(1,219,171)
		<u>(96,620)</u>	<u>(557,634)</u>
Добитак прије опорезивања		82,530	3,281,083
Порез на добитак	13	(2,582)	(19,134)
Нето добитак		<u>79,948</u>	<u>3,261,949</u>
Остали укупни резултат:			
Губици од хартија од вриједности расположивих за продају, умањени за порезе		-	(22,061)
Укупни резултат за годину		<u>79,948</u>	<u>3,239,888</u>
Зарада по акцији:	27		
- Основна зарада по акцији		<u>0.0094</u>	<u>0.3856</u>

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

Управни одбор Предузећа је усвојио финансијске извјештаје на сједници одржаној 26. фебруара 2010. године.

Потписано у име Предузећа,

Мићо Требовац
Директор

Миле Јањић
Руководилац Службе економско - финансијских послова

ИЗВЈЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОЛОЖАЈУ

На дан 31. децембра 2009. године

(У Конвертибилним маркама)

	Напомене	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
АКТИВА			
Стална имовина			
Нематеријална улагања	14	-	58,039
Некретнине, постројења и опрема	14	11,595,496	15,407,956
Аванси за некретнине, постројења и опрему	15	313,112	128,067
Учешћа у капиталу	16	10,728,189	10,685,197
Финансијска средства по фер вриједности кроз биланс успјеха	17	260,362	261,591
Дугорочна потраживања	18	5,545,273	4,323,343
Остали дугорочни пласмани	19	5,500,000	5,400,000
		<u>33,942,432</u>	<u>36,264,193</u>
Обртна имовина			
Залихе	20	850,155	1,192,574
Потраживања од купаца	21	4,238,321	11,729,204
Текуће доспијеће дугорочних финансијских пласмана	18,19	2,825,170	1,472,297
Краткорочни финансијски пласмани	22	388,161	188,032
Друга потраживања и активна временска разграничења	23	617,127	1,020,777
Готовински еквиваленти и готовина	24	39,859	1,770,168
		<u>8,958,793</u>	<u>17,373,052</u>
Укупна актива		<u><u>42,901,225</u></u>	<u><u>53,637,245</u></u>
ПАСИВА			
Капитал			
Акцијски капитал	26	8,460,380	8,460,380
Законске резерве		846,038	694,259
Ревалоризационе резерве		-	31,185
Статутарне резерве		4,230,190	1,906,778
Нераспоређени добитак		8,739,799	11,161,420
		<u>22,276,407</u>	<u>22,254,022</u>
Дугорочна резервисања и обавезе			
Дугорочне обавезе	28	9,359,004	12,126,840
Дугорочна резервисања	29	83,088	83,088
		<u>9,442,092</u>	<u>12,209,928</u>
Краткорочне обавезе			
Примљени аванси		128,854	489,501
Текуће доспијеће дугорочних обавеза	28	2,801,065	2,691,954
Краткорочни кредити	30	2,614,364	3,669,276
Обавезе према добављачима	31	4,489,034	10,189,537
Остале краткорочне обавезе и пасивна временска разграничења	32	1,149,409	2,133,027
		<u>11,182,726</u>	<u>19,173,295</u>
Укупна пасива		<u><u>42,901,225</u></u>	<u><u>53,637,245</u></u>

Напомене на наредним странама
чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

"ПРИЈЕДОРПУТЕВИ" А.Д., ПРИЈЕДОР

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА НА КАПИТАЛУ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године
(У Конвертибилним маркама)

	Акцијски капитал	Законске резерве	Статутарне резерве	Ревалоризационе резерве	Нераспоређени добитак	Укупно
Стање, 1. јануар 2008. године	8,460,380	593,902	-	1,066,063	9,880,628	20,000,973
Корекција почетног стања	-	-	-	-	25,978	25,978
Усклађивање вриједности учешћа у капиталу у повезана правна лица	-	-	-	(1,012,817)	-	(1,012,817)
Расподјела добитка на резерве	-	100,357	1,906,778	-	(2,007,135)	-
Губици од хартија од вриједности расположивих за продају	-	-	-	(22,061)	-	(22,061)
Нето добитак за годину	-	-	-	-	3,261,949	3,261,949
Стање, 31. децембар 2008. године	<u>8,460,380</u>	<u>694,259</u>	<u>1,906,778</u>	<u>31,185</u>	<u>11,161,420</u>	<u>22,254,022</u>
Корекција почетног стања (напомена 5)	-	-	-	-	(57,563)	(57,563)
Расподјела добитка на резерве	-	151,779	2,323,412	-	(2,475,191)	-
Пренос на нераспоређени добитак	-	-	-	(31,185)	31,185	-
Нето добитак за годину	-	-	-	-	79,948	79,948
Стање, 31. децембар 2009. године	<u>8,460,380</u>	<u>846,038</u>	<u>4,230,190</u>	<u>-</u>	<u>8,739,799</u>	<u>22,276,407</u>

Напомене на наредним странама
чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА

За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

(У Конвертибилним маркама)

	Година која се завршава 31. децембра 2009.	Година која се завршава 31. децембра 2008.
Токови готовине из пословних активности		
Приливи од продаје и примљени аванси	30,311,004	52,691,842
Остали приливи из редовног пословања	-	1,437,147
Одливи за набавке сировина, трошкове и дате авансе	(25,896,075)	(47,926,876)
Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и примања	(2,150,695)	(2,228,340)
Одливи по основу камате	(889,515)	(952,148)
Одливи по основу осталих дажбина	(747,652)	(642,278)
<i>Нето прилив готовине из пословних активности</i>	<u>627,067</u>	<u>2,379,347</u>
Токови готовине из активности пласирања и инвестирања		
Приливи/(Одливи) по основу дугорочних финансијских пласмана	961,169	(3,992,857)
Одливи по основу краткорочних финансијских пласмана	(200,128)	-
Приливи од камата	650,270	661,538
Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	3,316	-
Приливи од продаје акција	-	148,718
Прилив од продаје основних средстава	-	1,005,488
Одлив за куповину акција	(43,012)	(9,280,131)
<i>Нето прилив/(одлив) готовине из активности пласирања и инвестирања</i>	<u>1,371,615</u>	<u>(11,457,244)</u>
Токови готовине из активности финансирања		
(Одлив)/прилив по основу дугорочних кредита	(1,942,659)	8,418,550
(Одлив)/прилив по основу краткорочних кредита	(1,054,911)	2,515,959
Одлив по основу финансијског лизинга	(731,421)	(760,856)
<i>Нето (одлив)/прилив готовине из активности финансирања</i>	<u>(3,728,991)</u>	<u>10,173,653</u>
Нето (смањење)/повећање готовине и еквивалената готовине Готовина и еквиваленти готовине на почетку године	<u>(1,730,309)</u> <u>1,770,168</u>	<u>1,095,756</u> <u>674,412</u>
Готовина и еквиваленти готовине на крају године	<u><u>39,859</u></u>	<u><u>1,770,168</u></u>

Напомене на наредним странама
чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

1. ОСНИВАЊЕ И ДЈЕЛАТНОСТ

Предузеће за изградњу, одржавање и заштиту путева "Приједорпутеви" а.д., Приједор (у даљем тексту "Предузеће"), постоји преко 50 година. Своју дјелатност је обављало у саставу Предузећа за одржавање и заштиту путева у Бањој Луци кроз разне статусне облике. Од 1990. године послује самостално под називом Предузеће за одржавање и заштиту путева Приједор, а од 1995. године као Основно државно предузеће за одржавање и заштиту путева "Приједорпутеви", Приједор.

Дана 24. фебруара 2002. године Дирекција за приватизацију Републике Српске одобрила је програм приватизације Предузећа, и донијела одлуку да се приватизација државног капитала изврши ваучер понудом (55% капитала) и методом тендера (30% капитала). Власничка трансформација државног капитала је регистрована у Основном суду у Бањој Луци дана 12. октобра 2002. године и од тада Предузеће послује под називом Предузеће за одржавање и заштиту путева "Приједорпутеви" а.д., Приједор, односно Рјешењем Основног суда у Бањој Луци број 071-0-Рег-07-001724 од 1. новембра 2007. године Предузеће послује под називом Предузеће за изградњу, одржавање и заштиту путева "Приједорпутеви" а.д., Приједор.

Основна дјелатност Предузећа је изградња, одржавање и заштита магистралних и регионалних путева. У оквиру своје дјелатности Предузеће обавља реконструкцију путева, одржавање путева, одржавање објеката на путу, одржавање потребне прегледности пута, производњу асфалтне масе, итд. Један од приоритетних циљева Предузећа је развој на дугорочној основи и улазак на инострано тржиште.

Сједиште Предузећа је у Улици 27. јуна број 17, у Приједору.

Скупштина акционара Предузећа је дана 30. јуна 2007. године донијела Одлуку о оснивању новог правног субјекта у иностранству, и то као дио Предузећа у иностранству. Централни регистар Привредног суда у Подгорици је Потврдом о регистрацији дијела страног друштва број 6-0008221/001 од 10. априла 2007. године регистровао оснивање тог дијела предузећа као Приједорпутеви а.д., Приједор - Дио Друштва у Херцег Новом.

На дан састављања финансијских извјештаја за 2009. годину Предузеће је имало 210 запослених радника (2008. године: 270 запослених радника).

На дан 31. децембра 2009. године, повезана правна лица Предузећа су предузећа која послују у оквиру пословне групације "Fortis Grupa" из Приједора, и то:

1. Козарапутеви а.д., Бања Лука;
2. Ливница а.д., Љубија;
3. Индустропројект а.д., Приједор;
4. ПГП ИНГ КОМ д.о.о., Бања Лука;
5. Илицапутеви д.о.о., Илица, Источно Сарајево;
6. Егзотик д.о.о., Приједор; и
7. Планус д.о.о., Бања Лука.

Као што је објелодањено у напомени 16 уз ове финансијске извјештаје, Предузеће има већинско власништво над два од наведених седам повезаних предузећа (Илицапутеви д.о.о., Илица и Козарапутеви а.д., Бања Лука), док су осталих пет предузећа сврстана у повезана правна лица по основу могућности контроле и управљања, односно значајног утицаја на доношење финансијских, пословних и осталих одлука од стране већинског власника Предузећа (господин Драган Чорокало), а по основу родбинских и породичних односа са оснивачима и власницима повезаних предузећа.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД

2.1. Основе за састављање и презентацију финансијских извјештаја

Финансијски извјештаји Предузећа су припремљени у складу са рачуноводственим прописима Републике Српске. Приложени финансијски извјештаји су припремљени по начелу набавне вриједности, осим за процјену вриједности некретнина, постројења и опреме.

Финансијски извјештаји Предузећа су приказани у формату прописаном новим Правилником о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике ("Службени гласник РС", број 79/09), Правилником о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике ("Службени гласник РС", број 84/09), као и Правилником о садржини и форми образаца извјештаја о промјенама на капиталу ("Службени гласник РС", број 84/09).

Износи у финансијским извјештајима у прилогу су изражени у Конвертибилним маркама (КМ). Конвертибилна марка представља званичну извјештајну валуту у Републици Српској.

Предузеће је приликом састављања извјештаја о токовима готовине за пословну 2009. годину користило директни метод извјештавања о токовима готовине.

Предузеће је у састављању ових финансијских извјештаја примјењивало рачуноводствене политике образложене у напомени 3 уз финансијске извјештаје, које су засноване на рачуноводственим и пореским прописима Републике Српске.

Консолидовани и појединачни финансијски извјештаји Предузећа

Ови финансијски извјештаји Предузећа укључују само средства, обавезе, резултате пословања, промјене на капиталу и новчане токове Предузећа, са укљученим финансијским извјештајима дијела Предузећа регистрованог у иностранству (Република Црна Гора, напомена б), али без укључења зависних предузећа (напомена 1б). Предузеће је саставило консолидоване финансијске извјештаје на дан и за годину која се завршава на дан 31. децембра 2009. године у роковима предвиђеним Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске (до 31. марта 2010. године).

Прописи, стандарди и тумачења на снази у текућем периоду

Приложени финансијски извјештаји састављени уз примјену МРС и МСФИ који су били у примјени на дан 31. децембра 2004. године и на њима заснованим прописима о рачуноводству Републике Српске. Наиме, на основу одредби претходног Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске ("Службени гласник РС", број 67/05), који је био у примјени до 31. децембра 2009. године, сва правна лица са сједиштем у Републици Српској су у обавези да у потпуности примјењују Међународне рачуноводствене стандарде (МРС), односно Међународне стандарде финансијског извјештавања (МСФИ) који су били у примјени на дан 30. јуна 2005. године, Међународне стандарде ревизије (МСР), Кодекс етике за професионалне рачуновође и пратећа упутства, објашњења и смјернице које доноси Међународна федерација рачуновођа (IFAC), на финансијске извјештаје за периоде који почињу 1. јануара 2006. године или касније.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.1. Основе за састављање и презентацију финансијских извјештаја (наставак)

Прописи, стандарди и тумачења на снази у текућем периоду (наставак)

До дана састављања приложених финансијских извјештаја, једини званично преведени и објављени стандарди и тумачења у Републици Српској су стандарди (издати од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде) и тумачења (IFRIC, издата од стране Одбора за тумачење међународних рачуноводствених стандарда) који су били у примјени на дан 31. децембра 2004. године, и то су:

- МСФИ 1 - Прва примјена Међународних стандарда финансијског извјештавања;
- МСФИ 2 - Плаћање на бази акција;
- МСФИ 3 - Пословне комбинације;
- МСФИ 4 - Уговори о осигурању;
- МСФИ 5 - Стална средства намијењена за продају и обустављена пословања;
- МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја;
- МРС 2 - Залихе;
- МРС 7 - Извјештај о токовима готовине;
- МРС 8 - Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке;
- МРС 10 - Догађаји након датума билансирања;
- МРС 11 - Уговори о изградњи;
- МРС 12 - Порез на добит;
- МРС 14 - Извјештавање по сегментима;
- МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема;
- МРС 17 - Лизинг;
- МРС 18 - Приходи;
- МРС 19 - Примања запослених;
- МРС 20 - Рачуноводствено обухватање државних донација и објављивање државне помоћи;
- МРС 21 - Ефекти промјена курсева страних валута;
- МРС 23 - Трошкови позајмљивања;
- МРС 24 - Објављивања о повезаним странама;
- МРС 26 - Рачуноводствено обухватање и извјештавање о пензионим плановима;
- МРС 27 - Консолидовани и одвојени финансијски извјештаји;
- МРС 28 - Улагања у придружена предузећа;
- МРС 29 - Финансијско извјештавање у хиперинфлаторним привредама;
- МРС 30 - Објављивање у финансијским извјештајима банака и сличних финансијских институција;
- МРС 31 - Удјели у заједничким подухватима;
- МРС 32 - Финансијски инструменти: објављивање и презентација;
- МРС 33 - Зараде по акцији;
- МРС 34 - Периодично финансијско извјештавање;
- МРС 36 - Обезвређење средстава;
- МРС 37 - Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална средства;
- МРС 38 - Нематеријална средства;
- МРС 39 - Финансијски инструменти: признавање и мјерење;
- МРС 40 - Улагања у некретнине; и
- МРС 41 - Пољопривреда.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.1. Основе за састављање и презентацију финансијских извјештаја (наставак)

Прописи, стандарди и тумачења на снази у текућем периоду (наставак)

Промјене у важећим стандардима и тумачењима, као и новоусвојени стандарди и тумачења, издати након усвајања Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске (30. јун 2005. године), нису објављени и званично усвојени у Републици Српској и, сагласно томе, нису примјењени у састављању приложених финансијских извјештаја.

Прописи, стандарди и тумачења који су објављени и издати, али који нису још увијек у примјени у Републици Српској

Због потенцијално значајних ефеката које претходно наведено образложење може имати на реалност и објективност финансијских извјештаја Предузећа, као и чињеницу да су у периоду од усвајања Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске (30. јун 2005. године) до дана састављања приложених финансијских извјештаја, ступили на снагу нови и ажурирани постојећи стандарди и тумачења, финансијски извјештаји Предузећа састављени на дан и за годину која се завршава на дан 31. децембра 2009. године се не могу третирати као финансијски извјештаји састављени у потпуној сагласности са Међународним рачуноводственим стандардима, односно Међународним стандардима финансијског извјештавања.

Дана 8. априла 2009. године Народна скупштина Републике Српске је усвојила нови Закон о рачуноводству и ревизији Републике Српске, који регулише састављање и ревизију финансијских извјештаја за привредне субјекте у Републици Српској, а који ће се примјењивати од 1. јануара 2010. године. Према новоусвојеном Закону, правна лица са сједиштем у Републици Српској су обавезна да своје финансијске извјештаје састављају у потпуној сагласности са МСФИ и МРС, почевши од 1. јануара 2010. године. До дана састављања приложених финансијских извјештаја за пословну 2009. годину, надлежне институције Републике Српске нису ажурирале и превеле промјене у постојећим стандардима и тумачењима, као ни званично превеле и објавиле новоусвојене стандарде и тумачења у периоду од ступања на снагу новог Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

Такође, у складу са новоусвојеним Законом, министар финансија Републике Српске је прописао нови Правилник о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике ("Службени гласник РС", број 79/09), Правилник о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике ("Службени гласник РС", број 84/09), као и Правилник о садржини и форми образаца извјештаја о промјенама на капиталу ("Службени гласник РС", број 84/09), који су и примјењени у састављању финансијских извјештаја за пословну 2009. годину.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.1. Основе за састављање и презентацију финансијских извјештаја (наставак)

Прописи, стандарди и тумачења који су објављени и издати, али који нису још увијек у примјени у Републици Српској (наставак)

Руководство Предузећа анализира МСФИ, МРС и тумачења чија је примјена утврђена новим Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске (од 1. јануара 2010. године) и након установљавања стандарда и тумачења који су релевантни за Предузеће, има намјеру да исте примијени у састављању финансијских извјештаја након што они буду објављени и званично усвојени у Републици Српској. Имајући у виду одредбе садржане у новим и измијењеним стандардима и тумачењима, које се односе на датум примјене и одредбе у односу на приказивање упоредних података, након њиховог усвајања и примјене од стране Предузећа, могу се захтијевати измјене у односу на податке приказане у приложеним финансијским извјештајима за 2009. годину, а који ће представљати упоредне податке за финансијске извјештаје Предузећа за 2010. годину.

2.2. Упоредни подаци

Предузеће је као упоредне податке приказало извјештај о укупном резултату, извјештај о промјенама на капиталу и извјештај о новчаним токовима за годину која се завршава 31. децембра 2008. године, односно извјештај о финансијском положају на дан 31. децембра 2008. године.

У циљу корекције грешака насталих у ранијим годинама, у складу са МРС 8 "Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке", извршене су одређене корекције и рекласификације података презентованих у финансијским извјештајима Предузећа састављеним на дан и за годину која се завршава на дан 31. децембра 2008. године (напомена 5). Предузеће је грешке које се односе на накнадно утврђене приходе и расходе из претходног периода исказало као корекцију нераспоређеног добитка на почетку текућег периода, при чему упоредне информације у финансијским извјештајима претходног периода нису прерачунате, јер према процјени руководства Предузећа износ корекције није материјално значајан.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

3.1. Приходи од продаје

Приходи од продаје услуга су приказани по вриједности привремених ситуација, које се формирају по основу процента довршености посла. Након завршетка посла издаје се коначна ситуација.

Приходи од продаје робе и производа се исказују по правичној вриједности средстава која је примљена или ће бити примљена, у нето износу након умањења за дате попусте, повраћаје производа и порез на додату вриједност.

Приходи од продаје производа и робе признају се када се ризик и корист повезана са правом власништва преноси на купца, а то подразумева датум испоруке купцу.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.2. Трошкови текућег одржавања и поправки

Трошкови текућег одржавања и поправки некретнина, постројења и опреме исказани су у стварно насталом износу.

3.3. Прерачунавање средстава и обавеза у страним средствима плаћања

Све позиције средстава и обавеза у страним средствима плаћања су прерачунате у њихову противвриједност у Конвертибилним маркама по званичном курсу важећем на дан извјештаја о финансијском положају.

Пословне промјене у страним средствима плаћања током године прерачунавају се у Конвертибилне марке по званичном курсу важећем на дан сваке промјене, а настале позитивне и негативне курсне разлике књиже се у корист или на терет извјештаја о укупном резултату.

Позитивне и негативне курсне разлике настале прерачуном средстава и обавеза у страним средствима плаћања на дан извјештаја о финансијском положају и курсне разлике настале прерачуном пословних промјена у страним средствима плаћања у току године, књиже се у корист или на терет извјештаја о укупном резултату.

3.4. Некретнине, постројења и опрема

Некретнине, постројења и опрема су исказани по набавној, односно процијењеној вриједности умањеној за исправку вриједности и евентуална обезвређења вриједности. Набавну вриједност чини вриједност по фактури добављача, увећана за зависне трошкове по основу набавке и трошкове довођења средстава у стање функционалне приправности. Накнадни издаци на некретнинама, постројењима и опреми признају се као средство само када се са тим издацима побољшава стање средстава изнад њиховог првобитног процијењеног стандардног учинка. Сви остали накнадно настали издаци на некретнинама, постројењима и опреми признају се као расходи у периоду у којем су настали.

Под некретнинама, постројењима и опремом се сматрају она средства чији је очекивани корисни вијек употребе дужи од једне године.

Добит која настане приликом расходања некретнина, постројења и опреме књижи се у корист осталих пословних прихода. Губитак настао приликом отуђивања некретнина, постројења и опреме књижи се на терет осталих пословних расхода.

Адаптације, обнављања и поправки које продужавају вијек коришћења средства, увећавају вриједност некретнина, постројења и опреме. Оправке и одржавања се књиже на терет текућег обрачунског периода и приказују као трошкови пословања.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.5. Амортизација

Амортизација некретнина, постројења и опреме се обрачунава по стопама које су добијене на основу процјене преосталог вијека коришћења и набавне, односно процијењене вриједности некретнина, постројења и опреме.

Корисни вијек употребе и стопе амортизације појединих група некретнина, постројења, опреме и нематеријалних улагања, који је служио као основа за обрачун амортизације у 2009. години је сљедећи:

	Вијек трајања (година)	Стопе амортизације (у %)
Грађевински објекти	30 - 77	1.3 – 3.3
Опрема за обављање дјелатности	4 - 8	12.5 - 25
Аутомобили	6.5	15.4
Камиони	7	14.3
Намјештај	8 - 10	10 – 12.5
Асфалтна база	5	20
Рачунари	5	20

3.6. Обезвређење вриједности имовине

На дан састављања финансијских извјештаја, руководство Предузећа анализира вриједности нематеријалних улагања и некретнина, постројења и опреме приказаних у финансијским извјештајима. Уколико постоји индикација да за неко средство постоји обезвређење, надокнадиви износ те имовине се процјењује како би се утврдио износ обезвређења. Уколико је надокнадиви износ неког средства процијењен као нижи од вриједности исказане у финансијским извјештајима, вриједност средства исказаног у финансијским извјештајима се смањује до своје надокнадиве вриједности.

Обезвређење се признаје као трошак текућег периода и евидентира у оквиру осталих пословних расхода, уколико средство није приказано у финансијским извјештајима по ревалоризованој вриједности, када се обезвређење третира као смањење ревалоризационе резерве до ревалоризованог износа.

Ако се касније поништи обезвређење, вриједност средства приказана у финансијским извјештајима се повећава до промијењене процјене надокнадивог износа, али тако да повећана вриједност приказана у финансијским извјештајима не прелази износ који би био приказан да се у протеклим годинама није рачунало обезвређење. Поништење обезвређења се рачуна као приход текућег периода, уколико средство није приказано у финансијским извјештајима по ревалоризованој вриједности, када се поништење обезвређења третира као повећање ревалоризационе резерве.

3.7. Залихе

Вриједност залиха, материјала, горива, резервних дијелова, алата и инвентара се вреднује по набавној вриједности. Набавна вриједност укључује вриједност по фактури добављача, транспортне и зависне трошкове. Алат и инвентар се отписује 100% приликом издавања у употребу.

Терећењем осталих расхода врши се исправка вриједности залиха у случајевима када се оцијени да је потребно свести вриједност залиха на њихову нето продајну вриједност. За оштећене залихе и залихе које по квалитету не одговарају стандардима врши се одговарајућа исправка вриједности, или се у цјелости отписују.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.8. Финансијски лизинг

Лизинг се класификује као финансијски лизинг када су услови уговора такви, да у највећој мјери преносе све ризике и користи које произилазе из власништва над предметом лизинга. Сваки други лизинг се класификује као оперативни.

Средства која се држе по уговорима о финансијском лизингу се признају у извјештају о финансијском положају Предузећа по садашњој вриједности минималних рата лизинга утврђених на почетку периода лизинга. Одговарајућа обавеза према даваоцу лизинга се укључује у извјештај о укупном резултату као обавеза по финансијском лизингу.

3.9. Финансијски инструменти

Финансијска средства и обавезе се евидентирају у извјештају о финансијском положају, од момента када је Предузеће уговорним одредбама везано за инструмент.

а) Финансијска средства

Финансијска средства престају да се признају када Предузеће изгуби контролу над уговореним правима над тим инструментима, што се дешава када су права коришћења инструмената реализована, истекла, напуштена или уступљена. Финансијска обавеза престаје да се признаје када Предузеће испуни обавезу или када је обавеза плаћања предвиђена уговором укинута или истекла.

Учешћа у капиталу

Учешћа у капиталу се састоје од учешћа у капиталу зависних предузећа и вреднована су, по првобитној вриједности улагања, односно по набавној вриједности, умањено за сва евентуална обезвређења.

Финансијска средства по фер вриједности кроз биланс успјеха

Финансијска средства по фер вриједности кроз биланс успјеха се односе на финансијска средства која задовољавају било који од сљедећих услова:

- а) класификовано је као оно које се држи ради трговања, или
- б) послуже почетног признања назначен је од стране Предузећа по фер вриједности кроз биланс успјеха.

Улагања Предузећа у хартије од вриједности "по фер вриједности кроз биланс успјеха" се састоје од улагања Предузећа у акције предузећа, банака и осигуравајућих друштава стечених куповином на слободном берзанском тржишту.

Добитак или губитак од финансијског средства класификованог по фер вриједности кроз биланс успјеха, који се јавља као посљедица промјене фер вриједности финансијског средства, се признаје у добитак или губитак периода.

Дугорочна потраживања и кредити

Дугорочна потраживања и кредити састоје се од дугорочног кредита повезаном правном лицу, репрограмираних дугорочних потраживања од купаца и дугорочног кредита одобреног раднику Предузећа на период дужи од годину дана. Дугорочна потраживања и кредити су вредновани по амортизованом трошку примјеном ефективне каматне стопе, умањено за процијењено умањење вриједности.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.9. Финансијски инструменти (наставак)

Остали дугорочни финансијски пласмани

Остали дугорочни финансијски пласмани се састоје од дугорочно орочених новчаних средстава код пословних банака, на период дужи од годину дана, вредноване по амортизованом трошку примјеном ефективне каматне стопе, умањено за процијењено умањење вриједности.

Потраживања од купаца и друга потраживања

Потраживања од купаца признају се по њиховој номиналној вриједности. Исправка вриједности потраживања врши се на терет расхода у извјештају о укупном резултату на основу процјене руководства о њиховој вјероватној наплативости.

Друга потраживања састоје се од потраживања за преплаћене порезе, порез на додату вриједност, потраживања од запослених и остала потраживања.

Готовински еквиваленти и готовина

Готовински еквиваленти и готовина укључују готовину у благајни, депозите код комерцијалних банака, као и високо ликвидна средства која се могу брзо конвертовати у познате износе готовине, уз безначајан ризик од промјене вриједности.

Престанак признавања финансијске имовине

Предузеће ће престати признавати финансијску имовину само када уговорна права на новчане токове од финансијске имовине истекну; или ако пренесе финансијску имовину, па самим тим и све ризике и награде од власништва средства на други субјект. Ако Предузеће не пренесе нити задржи суштински све ризике и поврате од власништва и задржи контролу над финансијском имовином, Предузеће наставља да признаје финансијску имовину.

б) Финансијске обавезе

Финансијске обавезе обухватају дугорочне обавезе, краткорочне обавезе из пословања и остале обавезе.

Финансијске обавезе се иницијално признају у износу примљених средстава. Након почетног признавања, финансијске обавезе се мјере у износу по коме је обавеза почетно призната умањене за отплате главнице, увећане за износе капитализованих камата и умањене за било који отпис одобрен од стране повјериоца. Обавезе по основу камата на финансијске обавезе се евидентирају на терет финансијских расхода у периоду на који се односе и приказују у оквиру осталих краткорочних обавеза.

Обавезе из пословања

Обавезе према добављачима се вреднују у износима примљених средстава, а након тога, се исказују по умањеној вриједности уз примјену уговорене каматне стопе која апроксимира ефективној каматној стопи.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.10. Дугорочна резервисања

Резервисања се признају и врше када Предузеће има законску или уговорену обавезу као резултат прошлих догађаја и када је вјероватно да ће одлив ресурса који стварају економске користи бити потребан да се измири обавеза и када се може поуздано процијенити износ обавезе.

Резервисања се састоје од резервисања за гаранције примљене од извођача радова за отклањање евентуалних недостатака у гарантном периоду, као и резервисања за бенефиције запослених у складу са МРС 19 "Примања запослених".

Дугорочна резервисања за гаранције примљене од извођача радова се односе на резервисања по основу отклањања евентуалних недостатака у гарантном периоду приликом реконструкције и изградње путева и других објеката од стране извођача радова које је Предузеће ангажовало.

Кретања на резервисањима у току 2009. године су приказана у напомени 29.

3.11. Бенефиције за запослене

Порези и доприноси за обезбјеђење социјалне сигурности запослених

У складу са домаћим прописима и усвојеном рачуноводственом политиком, Предузеће је обавезно да уплаћује доприносе разним државним фондовима за социјалну заштиту. Ове обавезе укључују доприносе на терет запослених у износима који се обрачунавају примјеном специфичних, законом прописаних стопа. Предузеће има законску обавезу да изврши обуставу обрачунатих доприноса из бруто зарада запослених и да за њихов рачун изврши пренос обустављених средстава у корист одговарајућих државних фондова. Доприноси на терет запослених књиже се на терет трошкова у периоду на који се односе, за исплате у Републици Српској.

За дио друштва регистрованог у Црној Гори, доприноси на терет запослених и на терет послодавца књиже се на терет трошкова у периоду на који се односе, у складу са прописима Републике Црне Горе.

Обавезе по основу отпремнина

У складу са Општим колективним уговором о раду, Предузеће је у обавези да исплати отпремнине, радницима који су закључили уговор о раду на неодређено вријеме, приликом одласка у пензију у висини три просјечне плате Предузећа, или три просјечне плате радника, ако је то за њега повољније.

На основу МРС 19 "Примања запослених" захтијева се обрачун и укалкулисавање садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине за одлазак у пензију.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.11. Бенефиције за запослене (наставак)

Обавезе по основу отпремнина (наставак)

Трошкови везани за накнаде приликом одласка у пензију утврђују се коришћењем метода пројектованих јединица кредитирања, са актуарским одмјеравањем које се врши на дан извјештаја о финансијском положају. У складу са наведеним, Предузеће је ангажовало овлашћеног актуара да у име Предузећа изврши обрачун садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине на дан 31. децембра 2008. године. Приликом обрачуна наведене садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине овлашћени актуар је користио следеће претпоставке: дисконтна стопа од 5% годишње, пројектовани раст зарада 2% годишње, године радног стажа за одлазак у пензију – 40 година за мушкарце и 35 година за жене, пројектована флукуација запослених на основу података о историјском кретању запослених, званично објављене стопе морталитета из окружења, као и остали услови неопходни за остваривање права на отпремнину и јубиларну награду. Обзиром да није било значајне флукуације стално запослених радника који остварују право на отпремнину, као ни промјене осталих актуарских претпоставки, у пословној 2009. години, руководство Предузећа није вршило ажурирање наведеног актуарског обрачуна садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине за одлазак у пензију.

3.12. Порези и доприноси

Текући порез на добитак

Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава и плаћа у складу са Законом о порезу на добит, који се примјењује почевши од 1. јануара 2007. године. Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава примјеном прописане пореске стопе од 10% на основицу утврђену пореским билансом, коју представља износ добитка прије опорезивања, по одбитку ефеката усклађивања прихода и расхода, а у складу са пореским прописима Републике Српске.

Порески прописи Републике Српске не предвиђају могућност да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за повраћај пореза плаћеног у претходним периодима. Међутим, губици из текућег периода исказани у пореском билансу могу се користити за умањење пореске основице будућих обрачунских периода, али не дуже од пет година.

Одложени порез на добитак

Одложени порез на добитак се обрачунава коришћењем методе утврђивања обавеза према извјештају о финансијском положају, за привремене разлике произашле из разлике између пореске основе потраживања и обавеза у извјештају о финансијском положају и њихове књиговодствене вриједности. Важеће пореске стопе на дан извјештаја о финансијском положају или пореске стопе које су након тога дана ступиле на снагу, користе се за утврђивање разграниченог износа пореза на добитак. Одложене пореске обавезе се признају за све привремене опорезиве разлике. Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вјероватно постојати опорезиви добитак до којег се пренијети порески губитак и кредити могу умањити.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.12. Порези и доприноси (наставак)

Порези и доприноси који не зависе од резултата

Порези и доприноси који не зависе од резултата представљају плаћања према важећим републичким и општинским прописима ради финансирања разних комуналних и републичких потреба. Ови порези и доприноси укључени су у оквиру осталих пословних расхода.

Порез на додату вриједност

Законом о порезу на додату вриједност уведена је обавеза и регулисан је систем плаћања пореза на додату вриједност (ПДВ) на територији Босне и Херцеговине, почевши од 1. јануара 2006. године, чиме је замијењен дотадашњи систем опорезивања примјеном пореза на промет производа и услуга.

3.13. Правична (фер) вриједност

Пословна политика Предузећа је да објелодани информације о правичној вриједности оних средстава и обавеза за које постоје званичне тржишне информације и у случајевима када се правична вриједност значајно разликује од књиговодствене вриједности. Правична вриједност за ове потребе се дефинише као вриједност по којој се средство може реализовати, или обавеза измирити, на добровољној бази између субјеката који су упознати са стањем тих средстава, односно обавеза. Не постоји довољно тржишно искуство, стабилност и ликвидност у условима купопродаје финансијских инструмената пошто званичне тржишне информације нису у сваком тренутку расположиве. Сходно томе, у таквом окружењу није могуће поуздано утврдити правичну вриједност. По мишљењу руководства Предузећа, износи у финансијским извјештајима одражавају правичну вриједност која је у датим околностима највјеродостојнија и најкориснија за потребе извјештавања.

4. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЈЕНЕ

Презентација финансијских извјештаја захтијева од руководства коришћење најбољих могућих процјена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентоване вриједности средстава и обавеза и објелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извјештаја, као и прихода и расхода у току извјештајног периода. Ове процјене и претпоставке су засноване на информацијама расположивим на дан састављања финансијских извјештаја, а будући стварни резултати могу да се разликују од процијењених износа.

Основне претпоставке које се односе на будуће догађаје и остале значајне изворе неизвјесности при давању процјене на дан извјештаја о финансијском положају, која носе ризик са могућим исходом у материјално значајним корекцијама садашње вриједности средстава и обавеза у наредној финансијској години представљене су у наредном тексту:

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

4. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЈЕНЕ (наставак)

Процијењени корисни вијек некретнина, постројења и опреме

Одређивање корисног вијека некретнина, постројења и опреме је засновано на историјском искуству са сличним средствима, као и предвиђеним технолошким напретком и промјенама економских и индустријских фактора. Адекватност процијењеног преосталог корисног вијека некретнина, постројења и опреме се анализира годишње или гдје год постоји индиција о значајним промјенама одређених претпоставки.

Обезвређење вриједности средстава

На дан састављања финансијских извјештаја руководство Предузећа анализира вриједности средстава приказаних у финансијским извјештајима. Уколико постоји индиција да за неко средство постоји обезвређење, надокнадиви износ тог средства се процијењује како би се утврдио износ обезвређења. Уколико је надокнадиви износ неког средства процијењен као нижи од вриједности исказане у финансијским извјештајима, вриједност средства исказаног у финансијским извјештајима се смањује до своје надокнадиве вриједности.

Исправка вриједности потраживања

Исправку вриједности за сумњива и спорна потраживања обрачунавамо на основу процијењених губитака усљед немогућности купца да испуни неопходне обавезе. Нашу процијену засновамо на старосној анализи потраживања од купаца, историјским отписима, кредитним способностима наших купаца и промјенама у условима продаје, приликом утврђивања адекватности исправке вриједности сумњивих и спорних потраживања. Ово укључује и претпоставке о будућем понашању купаца и резултујућим будућим наплатама.

Резервисања

Резервисања се признају и врше када Предузеће има законску или уговорену обавезу као резултат прошлих догађаја и када је вјероватно да ће одлив ресурса које стварају економске добити бити потребан да се измири обавеза и када се може поуздано процијенити износ обавезе.

5. КОРЕКЦИЈА ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА ЗА 2008. ГОДИНУ

Предузеће је, на дан 1. јануара 2009. године, извршило одређене корекције претходно исказаног извјештаја о финансијском положају на дан 31. децембра 2008. године, ради корекције грешака из ранијих година (напомена 2.2).

	У Конвертибилним маркама
	31. децембар
	2008.
<i>Нераспоређени добитак, претходно исказан</i>	<u>11,161,420</u>
Непризнати радови по ситуацијама из ранијих година	(55,330)
Расходи радних спорова из ранијих година	(4,800)
Умањење обавеза према добављачима из ранијих година	23,174
Остали приходи из ранијих година	3,444
Остали расходи из ранијих година	<u>(24,051)</u>
	<u>(57,563)</u>
<i>Нераспоређени добитак, коригован</i>	<u><u>11,103,857</u></u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

5. КОРЕКЦИЈА ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА ЗА 2008. ГОДИНУ (наставак)

Као што је представљено у претходној табели, Предузеће је грешке које се односе на накнадно утврђене приходе и расходе из претходног периода исказало као корекцију нераспоређеног добитка на почетку текућег периода, при чему упоредне информације у финансијским извјештајима претходног периода нису прерачунате, јер према процјени руководства Предузећа износ корекције није материјално значајан.

6. ДИО ДРУШТВА У ИНОСТРАНСТВУ

Као што је наведено у напомени 1 уз финансијске извјештаје, у току 2007. године Предузеће је основало дио друштва у иностранству (у Херцег Новом, Република Црна Гора), које нема статус посебног правног лица, и чији финансијски извјештаји чине интегрални дио појединачних финансијских извјештаја Предузећа у пословној 2009. године, при чему су интерни односи између Предузећа и дијела друштва у иностранству елиминисани приликом састављања финансијских извјештаја:

	Приједор- путеви а.д., Приједор	Дио друштва у иностран- ству	Интерни односи	Укупно
Пословни приходи				
Приходи од продаје производа и услуга	20,191,661	1,383,134	(1,223,058)	20,351,737
Приходи од продаје робе	1,736,926	-	-	1,736,926
Остали пословни приходи	1,662,140	393	-	1,662,533
	<u>23,590,727</u>	<u>1,383,527</u>	<u>(1,223,058)</u>	<u>23,751,196</u>
Пословни расходи				
Набавна вриједност продате робе	1,405,911	-	-	1,405,911
Трошкови материјала, горива и енергије	10,404,871	191,932	-	10,596,803
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	2,107,434	22,125	-	2,129,559
Трошкови амортизације	2,292,695	3,582	-	2,296,277
Остали пословни расходи	6,789,527	1,362,340	(1,223,058)	6,928,809
Индиректни порези и доприноси	206,908	7,779	-	214,687
	<u>23,207,346</u>	<u>1,587,758</u>	<u>(1,223,058)</u>	<u>23,572,046</u>
Пословни добитак	<u>383,381</u>	<u>(204,231)</u>	<u>-</u>	<u>179,150</u>
Финансијски приходи/расходи				
Финансијски приходи	825,257	-	-	825,257
Финансијски расходи	(921,424)	(453)	-	(921,877)
	<u>(96,167)</u>	<u>(453)</u>	<u>-</u>	<u>(96,620)</u>
Добитак прије опорезивања	287,214	(204,684)	-	82,530
Порез на добитак	(2,582)	-	-	(2,582)
Нето добитак	<u>284,632</u>	<u>(204,684)</u>	<u>-</u>	<u>79,948</u>
Остали укупни резултат	-	-	-	-
Укупни резултат за годину	<u>284,632</u>	<u>(204,684)</u>	<u>-</u>	<u>79,948</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

6. ДИО ДРУШТВА У ИНОСТРАНСТВУ (наставак)

	Приједор- путеви а.д., Приједор	Дио друштва у иностра- нству	Интерни односи	Укупно
АКТИВА				
Стална имовина				
Нематеријална улагања	-	-	-	-
Некретнине, постројења и опрема	11,580,803	14,693	-	11,595,496
Аванси за основна средства	313,112	-	-	313,112
Учешћа у капиталу	10,988,551	-	-	10,988,551
Дугорочна потраживања	5,545,273	-	-	5,545,273
Остали дугорочни пласмани	5,500,000	-	-	5,500,000
	<u>33,927,739</u>	<u>14,693</u>	<u>-</u>	<u>33,942,432</u>
Обртна имовина				
Залихе	850,155	-	-	850,155
Потраживања од купаца	3,864,833	373,488	-	4,238,321
Текуће доспијеће дугорочних финансијских пласмана	2,825,170	-	-	2,825,170
Краткорочни финансијски пласмани	388,161	-	-	388,161
Друга потраживања и активна временска разграничења	609,996	7,131	-	617,127
Готовински еквиваленти и готовина	39,277	582	-	39,859
	<u>8,577,592</u>	<u>381,201</u>	<u>-</u>	<u>8,958,793</u>
Укупно актива	<u>42,505,331</u>	<u>395,894</u>	<u>-</u>	<u>42,901,225</u>
ПАСИВА				
Капитал				
Акцијски капитал	8,460,380	-	-	8,460,380
Законске резерве	846,038	-	-	846,038
Ревалоризационе резерве	-	-	-	-
Статутарне резерве	4,230,190	-	-	4,230,190
Нераспоређени добитак	8,463,255	276,544	-	8,739,799
	<u>21,999,863</u>	<u>276,544</u>	<u>-</u>	<u>22,276,407</u>
Дугорочна резервисања и обавезе				
Дугорочне обавезе	9,359,004	-	-	9,359,004
Дугорочна резервисања	83,088	-	-	83,088
	<u>9,442,092</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>9,442,092</u>
Краткорочне обавезе				
Примљени аванси	128,854	-	-	128,854
Текуће доспијеће дугорочних обавеза	2,801,065	-	-	2,801,065
Краткорочни кредити	2,614,364	-	-	2,614,364
Обавезе према добављачима	4,391,020	98,014	-	4,489,034
Остале краткорочне обавезе и пасивна временска разграничења	1,128,073	21,336	-	1,149,409
	<u>11,063,376</u>	<u>119,350</u>	<u>-</u>	<u>11,182,726</u>
Укупно пасива	<u>42,505,331</u>	<u>395,894</u>	<u>-</u>	<u>42,901,225</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

7. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2009.	2008.
(а) Приходи од продаје робе:		
- повезаним правним лицима	1,307,339	2,856,780
- на домаћем тржишту	429,587	308,420
	<u>1,736,926</u>	<u>3,165,200</u>
(б) Приходи од продаје производа и услуга:		
- магистрални и регионални путеви	7,676,385	29,548,456
- локални путеви	4,637,347	3,133,041
- остале услуге	5,365,353	14,819,463
- производи	2,672,652	1,921,837
	<u>20,351,737</u>	<u>49,422,797</u>
	<u>22,088,663</u>	<u>52,587,997</u>

У складу са МРС 11 "Уговори о изградњи", преглед прихода и трошкова од грађевинске дјелатности, као и признати добици/(губици) у 2009. години за уговоре о изградњи приказани су у сљедећој табели:

	Приходи	Укупно настали трошкови	Резултат
Одржавање и заштита путева и објеката	4,839,824	4,530,075	309,749
Пут Арапуша – Будимлић Јапра	2,283,025	2,056,777	226,248
Изградња јужне обилазнице Требиње	1,194,384	1,089,995	104,389
Пут Челинац - Прњавор	1,378,576	1,290,347	88,229
Саобраћајнице Општина Источно Сарајево	295,952	277,011	18,941
Улица Ј. Рашковића Бања Лука	328,834	307,789	21,045
Локални путеви К. Дубица	939,583	824,484	115,099
Локални путеви О. Лука	561,552	505,902	55,650
Локални путеви М. Дубовик	375,508	351,476	24,032
Санација улица Градишка	351,708	329,199	22,509
<i>Укупно фактурисано у 2009. години</i>	<u>12,548,946</u>	<u>11,563,055</u>	<u>985,891</u>
Остали изведени грађевински радови у 2009. години	5,130,139		
<i>Укупни приходи од грађевинске дјелатности у 2009. години</i>	<u>17,679,085</u>		

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

8. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	У Конвертибилним маркама Година која се завршава 31. децембра	
	2009.	2008.
Приходи од закупнина	9,966	19,660
Добици од продаје основних средстава	32,468	67,099
Наплаћена исправљена потраживања	447,119	309,060
Приходи од укидања гарантних депозита	1,067,970	226,031
Приходи од смањења обавеза	97,722	157,876
Приходи од продаје дугорочних хартија од вриједности	-	4,904
Остали приходи	7,288	34,286
	<u>1,662,533</u>	<u>818,916</u>

Приходи од укидања гарантних депозита који на дан 31. децембра 2009. године износе 1,067,970 Конвертибилних марака и највећим дијелом, у износу од 859,406 Конвертибилних марака, односе се на укинуте гарантне депозите по основу више уговора о извођењу радова са Јавним предузећем "Путеви Републике Српске" а.д., Бања Лука.

9. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА, ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ

	У Конвертибилним маркама Година која се завршава 31. децембра	
	2009.	2008.
Трошкови материјала за израду	6,912,648	17,917,382
Трошкови осталог материјала (режијског)	111,649	282,995
Трошкови горива и енергије	3,572,506	6,771,567
	<u>10,596,803</u>	<u>24,971,944</u>

10. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

	У Конвертибилним маркама Година која се завршава 31. децембра	
	2009.	2008.
Бруто зараде и накнаде зарада	2,064,252	2,234,437
Накнаде запосленима за исхрану у току рада	55,146	149,589
Остали лични расходи и накнаде	10,161	221,941
	<u>2,129,559</u>	<u>2,605,967</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

11. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2009.	2008.
Трошкови услуга коопераната	3,852,823	12,123,590
Трошкови транспортних услуга	256,680	685,912
ПТТ услуге	64,213	80,588
Трошкови царине	11,163	39,160
Шпедитерске услуге	16,314	204,286
Трошкови услуга одржавања	270,072	436,139
Трошкови закупнина	6,424	17,494
Трошкови рекламе и пропаганде	37,594	34,503
Трошкови испитивања материјала	32,386	33,499
Трошкови професионалних услуга	18,923	10,400
Трошкови комуналних услуга	15,898	16,666
Трошкови осталих услуга	67,583	176,972
Трошкови и дневнице за службена путовања	67,762	77,613
Трошкови непроизводних услуга	326,950	497,166
Трошкови репрезентације	138,428	78,051
Трошкови премија осигурања	38,898	71,704
Трошкови платног промета	317,266	362,912
Губици по основу расхоровања некретнина, постројења, опреме и нематеријалних улагања	104,023	21,125
Трошкови исправке потраживања од купаца	891,228	106,306
Губици од продаје хартија од вриједности	-	220,421
Губици од продаје некретнина, постројења и опреме	-	200,342
Трошкови израде пројеката	-	226,000
Мањкови	61,234	69,006
Трошкови резервисања	-	50,488
Трошкови стипендија	27,638	65,441
Трошкови накнада за тендере	25,971	52,790
Таксе	39,657	25,935
Трошкови казни и пенала	10,936	30,037
Накнаде штета	26,201	6,067
Остали расходи	202,544	171,878
	6,928,809	16,192,491

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

12. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Финансијски приходи:		
Приходи од камата	797,719	661,537
Позитивне курсне разлике	3,587	-
Остали финансијски приходи	23,951	-
	<u>825,257</u>	<u>661,537</u>
Финансијски расходи:		
Расходи камата	(889,515)	(952,147)
Негативне курсне разлике	(10,478)	(267,024)
Остали финансијски расходи	(21,884)	-
	<u>(921,877)</u>	<u>(1,219,171)</u>
	<u>(96,620)</u>	<u>(557,634)</u>

13. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
<i>Добитак прије опорезивања</i>	<u>82,530</u>	<u>3,281,083</u>
Порез на добитак обрачунат по стопи од 10%	<u>(8,253)</u>	<u>(328,108)</u>
Порески ефекти расхода који се не признају у пореском билансу	(13,274)	(87,109)
Порески ефекти прихода који се не признају у пореском билансу	18,945	64,887
Порески ефекти олакшица за улагања у некретнине, постројења и опрему	-	331,196
<i>Текући порез на добитак</i>	<u>(2,582)</u>	<u>(19,134)</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

14. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА, ОПРЕМА И НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

	У Конвертибилним маркама 2009. и 2008. година				
	Земљиште и грађевински објекти	Опрема	Некретнине, постројења и опрема у припреми	Укупно некретнине, постројења и опрема	Немате- ријална улагања
Набавна вриједност					
Стање, 1. јануар 2008. године	4,769,814	20,289,805	2,145,421	27,205,040	58,039
Набавке у току године	71,692	3,316,694	118,750	3,507,136	-
Пренеси	123,684	1,187,790	(1,311,474)	-	-
Расходовања	-	(126,932)	-	(126,932)	-
Продаја	(33,232)	(1,744,158)	-	(1,777,390)	-
Исправка за ПДВ у набавци	-	-	(172,890)	(172,890)	-
Стање, 31. децембар 2008. године	<u>4,931,958</u>	<u>22,923,199</u>	<u>779,807</u>	<u>28,634,964</u>	<u>58,039</u>
Набавке у току године	-	206,642	49,325	255,967	-
Пренеси	-	542,707	(542,707)	-	-
Расходовања	(27,479)	(456,699)	-	(484,178)	(58,039)
Продаја	(654,578)	(1,688,142)	(119,872)	(2,462,592)	-
Стање, 31. децембар 2009. године	<u>4,249,901</u>	<u>21,527,707</u>	<u>166,553</u>	<u>25,944,161</u>	<u>-</u>
Исправка вриједности					
Стање, 1. јануар 2008. године	803,351	10,142,164	-	10,945,515	-
Амортизација за текућу годину	109,151	2,419,851	-	2,529,002	-
Расходовања	-	(105,807)	-	(105,807)	-
Продаја	(2,261)	(139,441)	-	(141,702)	-
Стање, 31. децембар 2008. године	<u>910,241</u>	<u>12,316,767</u>	<u>-</u>	<u>13,227,008</u>	<u>-</u>
Амортизација за текућу годину	110,811	2,185,466	-	2,296,277	-
Расходовања	(23,911)	(414,283)	-	(438,194)	-
Продаја	(11,148)	(725,278)	-	(736,426)	-
Стање, 31. децембар 2009. године	<u>985,993</u>	<u>13,362,672</u>	<u>-</u>	<u>14,348,665</u>	<u>-</u>
Садашња вриједност:					
- 31. децембар 2009. године	<u>3,263,908</u>	<u>8,165,035</u>	<u>166,553</u>	<u>11,595,496</u>	<u>-</u>
- 1. јануар 2009. године	<u>4,021,717</u>	<u>10,606,432</u>	<u>779,807</u>	<u>15,407,956</u>	<u>58,039</u>

Као што је објелодањено у напоменама 28 и 30, Предузеће је, као средство обезбјеђења уредне отплате дугорочних и краткорочних кредита, уписало у корист више домаћих банака заложно право на земљиште, грађевинске објекте и опрему укупне нето садашње вриједности 10,556,952 Конвертибилне марке на дан 31. децембра 2009. године.

15. АВАНСИ ЗА НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМУ

Аванси за некретнине, постројења и опрему на дан 31. децембра 2009. године износе 313,112 Конвертибилних марака, и цијелокупно се односе на дате авансе добављачу ГП "Стефан Милутин" д.о.о., Лакташи за купопродају пословног простора на основу уговора број ОПУ 2/2009 од 8. јануара 2009. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

16. УЧЕШЋА У КАПИТАЛУ

	% учешћа	У Конвертибилним маркама	
		31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
<i>Учешћа у капиталу повезаних правних лица:</i>			
Козарапутеви, а.д., Бања Лука	87.12%	9,548,471	9,548,471
Јапра а.д., Нови Град	24.97%	743,790	743,790
Ливница а.д., Љубија	34.81%	138,819	138,819
Индустропројект а.д., Приједор	49.15%	247,109	204,097
Илиџапутеви д.о.о., Илиџа	100.00%	50,000	50,000
Fortis Monte д.о.о., Херцег Нови		-	20
		<u>10,728,189</u>	<u>10,685,197</u>

17. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЈЕХА

	% учешћа	У Конвертибилним маркама	
		31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
<i>Хартије од вриједности по фер вриједности кроз биланс успјеха:</i>			
Сарајево гас а.д., Сарајево	0.65%	117,698	117,698
Херцеговинапутеви а.д., Требиње	0.60%	31,794	24,641
ГП Пут а.д., Сарајево	1.30%	21,829	30,342
Бобар банка а.д., Бијељина	0.06%	21,500	18,000
Телекомуникације РС а.д., Бања Лука	0.002%	13,146	8,362
Електро Добој а.д., Добој	0.05%	10,111	8,896
Косиг Дунав осигурање а.д., Бања Лука (обичне акције)	0.06%	6,730	7,260
Електро Бијељина а.д., Бијељина	0.03%	6,064	8,061
Електро Крајина а.д., Бања Лука	0.01%	4,792	5,282
ЗИФ Привредник инвест фонд а.д., Бања Лука	0.21%	3,919	6,749
Јахорина Коран а.д., Пале	0.06%	3,757	2,210
ЗИФ Инвест нова фонд а.д., Бијељина	0.03%	3,600	5,340
Поткозарје а.д., Градишка	0.19%	3,108	4,662
Бирач а.д., Зворник	0.01%	2,738	5,724
Тржница а.д., Бања Лука	0.01%	2,700	2,436
Електро Херцеговина а.д., Требиње	0.02%	2,342	2,749
Хидроелектране на Требишњици а.д., Требиње	0.002%	2,264	1,874
Косиг Дунав осигурање а.д., Бања Лука (приоритетне акције)	0.06%	1,520	-
Рудник и термоелектрана а.д., Гацко	0.001%	750	1,305
		<u>260,362</u>	<u>261,591</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

18. ДУГОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2009.	2008.
	<hr/>	<hr/>
Дугорочна потраживања:		
<i>а) од повезаних правних лица</i>		
Козарапутеви а.д., Бања Лука	3,378,572	3,788,095
	<hr/>	<hr/>
<i>б) од других правних и физичких лица</i>		
Општина Нови Град	3,259,427	1,634,234
физичко лице	32,444	35,111
	<hr/>	<hr/>
	3,291,871	1,669,345
	<hr/>	<hr/>
	6,670,443	5,457,440
	<hr/>	<hr/>
Текуће доспијеће дугорочних потраживања	(1,125,170)	(812,297)
Исправка вриједности дугорочних потраживања	-	(321,800)
	<hr/>	<hr/>
	5,545,273	4,323,343
	<hr/>	<hr/>

Дугорочна потраживања од Козарапутева а.д., Бања Лука, у износу од 3,378,572 Конвертибилне марке, се односе на дугорочни кредит одобрен наведеном повезаном предузећу на основу уговора од 12. августа 2008. године, на период од седам година (до 1. маја 2015. године), уз каматну стопу од 7.97% годишње која кораспондира ефективној каматној стопи. Кредит је иницијално одобрен на износ од 4,300,000 Конвертибилних марака, и враћа се у 84 мјесечне рате.

Дугорочна потраживања од општине Нови Град у укупном износу од 3,259,427 Конвертибилних марака, се односе на следеће:

- потраживања у износу од 1,442,813 Конвертибилних марака која се односе на репрограмирана потраживања Предузећа на период од 15 година (до 6. новембра 2022. године), уз грасе период од једне године. Наиме, Уговором о вансудском поравнању од 22. јуна 2005. године, дефинисано је да се наведени репрограм обавеза према Предузећу одобрава према условима комерцијалног кредита код Нуро Alpe-Adria-Bank а.д., Бања Лука, на период од 10 година уз каматну стопу од 7.85% годишње. Уговором је дефинисано да ће општина Нови Град измиривати своје обавезе према Предузећу у једнаким мјесечним ануитетима, почевши од 6. новембра 2007. године;
- потраживања у износу од 1,730,934 Конвертибилне марке се односе на потраживања по основу изградње водовода у Новом Граду. На основу Уговора о извођењу радова од 26. октобра 2006. године и анекса Уговора од 21. новембра 2007. године је дефинисано да ће општина Нови Град платити Предузећу извршене услуге на изградњи водовода у периоду од 15 година, уз грасе период од једне године од дана потписивања уговора.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

19. ОСТАЛИ ДУГОРОЧНИ ПЛАСМАНИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
<i>Орочени депозити код пословних банака:</i>		
Raiffeisen Bank д.д., БиХ, Главна филијала Бања Лука	3,700,000	3,700,000
Нуро Alpe-Adria-Bank а.д., Бања Лука	2,000,000	2,000,000
Volksbank а.д., Бања Лука	-	360,000
FIMA банка д.д., Сарајево	500,000	-
Нова банка а.д., Бања Лука	1,000,000	-
	<u>7,200,000</u>	<u>6,060,000</u>
Минус: Текуће доспијеће осталих дугорочних финансијских пласмана	<u>(1,700,000)</u>	<u>(660,000)</u>
	<u>5,500,000</u>	<u>5,400,000</u>

Остали дугорочни финансијски пласмани који на дан 31. децембра 2009. године износе 7,200,000 Конвертибилних марака и односе се на орочена новчана средства код пословних банака на период од три године, уз каматну стопу од 5.5% до 6.75% годишње.

20. ЗАЛИХЕ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Материјал	521,552	575,275
Резервни дијелови	144,378	191,909
Алат и инвентар	9,142	16,058
Роба	16,199	-
Дати аванси	158,884	409,332
	<u>850,155</u>	<u>1,192,574</u>

21. ПОТРАЖИВАЊА ОД КУПАЦА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Купци:		
- повезана правна лица	71,504	2,139
- у земљи	4,794,679	11,902,298
- у иностранству	373,488	60,327
	<u>5,239,671</u>	<u>11,964,764</u>
Минус: Исправка вриједности потраживања	<u>(1,001,350)</u>	<u>(235,560)</u>
	<u>4,238,321</u>	<u>11,729,204</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

22. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Дати краткорочни кредити:		
- повезана правна лица	38,161	188,032
- у земљи	350,000	-
	388,161	188,032

Краткорочни финансијски пласман са стањем да дан 31. децембра 2009. године у износу од 350,000 Конвертибилних марака се односи на дати краткорочни кредит предузећу "Леон" д.о.о., Бихаћ на период од 15. децембра 2009. године до 15. фебруара 2010. године, уз каматну стопу од 1% мјесечно.

23. ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА И АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Разграничене излазне авансне фактуре за потребе обрачуна ПДВ-а	491,894	487,579
Потраживања за камате на орочене депозите	54,716	137,384
Потраживања за више плаћени ПДВ	5,879	2,272
Потраживања од запослених	4,599	2,667
Депо рачун за хартије од вриједности	696	696
Остала потраживања	15,605	13,398
Активна временска разграничења	43,738	376,781
	617,127	1,020,777

Разграничене излазне авансне фактуре за потребе обрачуна пореза на додату вриједност (ПДВ) са стањем на дан 31. децембра 2009. године у износу од 491,894 Конвертибилне марке се односе на разграничења у складу са чланом 55. Закона о порезу на додату вриједност (Службени гласник БиХ, број 9/05, 35/05 и 100/08), по којем је прималац аванса обавезан да изда авансну фактуру уплатиоцу аванса прије испоруке робе (услуге). Овако формирана авансна фактура представља основ за евидентирање излазног ПДВ-а продавца, односно улазног ПДВ-а купца робе (услуге). Такође, приликом евидентирања ових пословних промјена Предузеће је извршило и одговарајућа разграничења на позицијама пасивних временских разграничења (напомена 32).

24. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Жиро рачун	39,504	1,695,697
Благајна	4	111
Девизни рачуни	351	74,360
	39,859	1,770,168

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

25. ИСПРАВКА ВРИЈЕДНОСТИ ПОТРАЖИВАЊА

	У Конвертибилним маркама 2009.		
	Дугорочна потраживања (напомена 18)	Купци (напомена 21)	Укупно
Стање, 1. јануар 2009. године	321,800	235,560	557,360
Исправка потраживања у 2009. години	-	891,228	891,228
Наплаћена исправљена потраживања	(167,152)	(279,967)	(447,119)
Пренос у друге класе	(154,648)	154,648	-
Остало	-	(119)	(119)
Стање, 31. децембар 2009. године	-	1,001,350	1,001,350

26. ОСНОВНИ КАПИТАЛ

Акцијски капитал

Скупштина акционара Предузећа је Одлуком о повећању основног капитала Друштва путем II емисије акција Друштва број 01-345-715-9/07 од 22. јуна 2007. године повећала основни капитал из нераспоређене добити за износ од 4,230,190 Конвертибилних марака. Рјешењем Комисије за хартије од вриједности Републике Српске број 01-УП-031-3162/07 од 26. јула 2007. године у Регистар емитената уписана је промјена података о акцијама Предузећа. Рјешењем Основног суда у Бањој Луци број 071-0-Рег-07-001724 од 1. новембра 2007. године уписано је повећање основног капитала II емисијом акција по основу нераспоређеног добитка из ранијих година у износу од 4,230,190 Конвертибилних марака, тако да укупан капитал Друштва износи 8,460,380 Конвертибилних марака.

Структура акцијског капитала на дан 31. децембра 2009. и 2008. године је сљедећа:

Назив акционара	2009. година		2008. година	
	Износ у КМ	Процент учешћа	Износ у КМ	Процент учешћа
Драган Чорокало	5,279,290	62.40%	5,279,290	62.40%
Фонд ПИО, Бања Лука	726,826	8.59%	726,826	8.59%
Фонд за реституцију, Бања Лука	363,412	4.30%	363,412	4.30%
ПОЛАРА ИНВЕСТ ФОНД а.д., Бања Лука	288,966	3.42%	288,966	3.42%
ЗИФ БОРС ИНВЕСТ ФОНД а.д., Бања Лука	117,454	1.39%	117,454	1.39%
Остали акционари	1,684,432	19.90%	1,684,432	19.90%
Укупно	8,460,380	100.00%	8,460,380	100.00%

Номинална вриједност једне акције на дан 31. децембра 2009. и 2008. године износи 1.00 Конвертибилну марку.

Акције Предузећа се котирају на Бањалучкој берзи хартија од вриједности у Републици Српској. Тржишна вриједност једне акције са стањем на дан 31. децембра 2009. године износи 0.90 Конвертибилних марака. Зарада по акцији је приказана у напомени 27.

На дан 31. децембра 2009. године Предузеће је имало 652 регистрована акционара.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

26. ОСНОВНИ КАПИТАЛ (наставак)

Законске резерве

Законске резерве представљају издвајања из расподјеле добитка у складу са чланом 231. Закона о привредним друштвима, и то најмање у висини 5% од добитка текуће године умањене за губитак претходне године, све док те резерве, заједно са резервама капитала, не достигну висину од најмање 10% основног капитала, или статутом одређени већи дио основног капитала.

Законске резерве користе се за покриће губитка, а ако прелазе износ од 10% основног капитала, или статутом одређеног већег дијела основног капитала, могу се користити и за повећање основног капитала.

Статутарне резерве

Статутарне резерве, исказане на дан 31. децембра 2009. године у износу од 4,230,190 Конвертибилних марака, представљају средства издвајана из расподјеле добити у ранијим годинама, у складу са чланом 61. Статута Предузећа. У статутарне резерве се, у складу са Статутом, може издвајати највише до висине од 50% основног капитала Предузећа, и могу се користити за покривање пословних губитака Предузећа.

27. ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2009.	2008.
Нето добитак текућег периода	79,948	3,261,949
Број акција	8,460,380	8,460,380
Зарада по акцији (основна)	0.0094	0.3856

28. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2009.	2008.
Дугорочни кредити	9,894,400	11,836,629
Обавезе по основу финансијског лизинга	2,265,669	2,982,165
	12,160,069	14,818,794
Минус: текућа доспијећа:		
- дугорочних кредита	(2,046,514)	(1,944,840)
- обавеза по основу финансијског лизинга	(754,551)	(747,114)
	(2,801,065)	(2,691,954)
	9,359,004	12,126,840

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

28. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Детаљан преглед дугорочних обавеза је дат у наредној табели:

	Текуће доспијеће		Дугорочни дио	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
<i>Дугорочни кредити:</i>				
- Нуро Алре-Adria-Bank а.д., Бања Лука	213,852	182,086	1,221,634	1,435,056
- НЛБ Развојна банка а.д., Бања Лука	400,000	400,000	400,000	800,000
- НЛБ Развојна банка а.д., Бања Лука	714,286	714,286	2,976,190	3,690,476
- Volksbank а.д., Бања Лука	718,376	648,468	3,250,062	3,966,257
	<u>2,046,514</u>	<u>1,944,840</u>	<u>7,847,886</u>	<u>9,891,789</u>
<i>Дугорочне обавезе по основу лизинга:</i>				
- Нуро-Алре-Adria Leasing д.о.о., Сарајево (подружница Бања Лука)	681,348	684,561	1,381,083	2,031,388
- Scania Е.А.Р. д.о.о., Љубљана	73,203	62,553	130,035	203,663
	<u>754,551</u>	<u>747,114</u>	<u>1,511,118</u>	<u>2,235,051</u>
	<u>2,801,065</u>	<u>2,691,954</u>	<u>9,359,004</u>	<u>12,126,840</u>

Просјечна каматна стопа на дугорочне кредитне и дугорочне обавезе по основу финансијског лизинга је у висини шестомјесечног EURIBOR-а увећаног за маржу у распону од 2.5% до 5.7% годишње

Дугорочни кредити

Дугорочни кредит одобрен од Нуро Алре-Adria-Bank а.д., Бања Лука у износу од 1,435,486 Конвертибилних марака се односи на кредит за санацију и сепарацију опреме и остале инфраструктуре. Кредит је иницијално одобрен на износ од 2,200,000 Конвертибилних марака са роком отплате од 10 година, гдје је први ануитет доспијевао 1. августа 2005. године. Као средство обезбјеђења отплате служи 10 мјеница, депозит од 2,000,000 Конвертибилних марака и изјава о блокади рачуна.

Дугорочни кредит одобрен од НЛБ Развојне банке а.д., Бања Лука у износу од 800,000 Конвертибилних марака одобрен је за трајна обртна средства. Кредит је одобрен са роком отплате од пет година, почевши од 11. јануара 2007. године. Као средство обезбјеђења отплате служе 6 мјеница и 20 бјанко налога, као и 2 бјанко мјенице без протеста већинског акционара Предузећа, господина Драгана Чорокала.

Дугорочни кредит одобрен од НЛБ Развојне банке а.д., Бања Лука у износу од 3,690,476 Конвертибилних марака одобрен је за инвестиције, односно за куповину 58.0507% акција предузећа "Козарапутеви" а.д., Бања Лука. Кредит је одобрен са роком отплате од 7 година, почевши од 23. марта 2008. године. Као средство обезбјеђења отплате служе 15 бјанко мјеница са клаузулом "без протеста" и 20 бјанко налога, 7 бјанко мјеница без протеста већинског акционара Предузећа, господина Драгана Чорокала, упис заложног права на опреми Предузећа чија је садашња вриједност на дан 31. децембра 2009. године 5,249,278 Конвертибилних марака, као и упис заложног права на залог 700,000 акција номиналне вриједности од 1 Конвертибилне марке код емитента "Јапра" а.д., Нови Град.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

28. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Дугорочни кредити (наставак)

Дугорочни кредит одобрен од Volksbank а.д., Бања Лука у износу од 3,968,438 Конвертибилних марака је одобрен са роком отплате од 7 година, почевши од 30. априла 2008. године. Као средство обезбјеђења отплате службе бјанко мјенице са мјеничним изјавама Предузећа, солидарних јемаца, већинског власника Предузећа и директора Предузећа, бјанко вирмани са изјавама о блокади рачуна за дужника и јемце, заложно право на акцијама "Козарапутеви" а.д., Бања Лука у броју од 3,775,788 редовних акција, што чини 58.0507% од укупног броја емитованих редовних акција, као и хипотека на земљишту, грађевинским објектима и опреми Предузећа чија садашња вриједност на дан 31. децембра 2009. године износи 835,158 Конвертибилних марака.

Обавезе по основу финансијског лизинга

Дугорочна обавеза по основу лизинга према Нуро Alpe-Adria-Leasing д.о.о., Сарајево износи 2,062,431 Конвертибилну марку, и односе се на дугорочне обавезе по основу више уговора о финансијском лизингу које је Предузеће склопило за набавку опреме. Као обезбјеђење наведених средстава, Предузеће је уписало хипотеку и залогу на земљиште, грађевинске објекте и опрему на име лизинга опреме у корист Нуро Alpe-Adria-Leasing д.о.о., Сарајево (нето садашња вриједност некретнина, постројења и опреме на који је уписана хипотека износи 1,659,576 Конвертибилних марака).

Дугорочна обавеза по основу лизинга у износу од 203,238 Конвертибилних марака се односи на дугорочну обавезу према даваоцу лизинга Scania Е.А.Р. д.о.о., Љубљана, Словенија, а по основу уговора о финансијском лизингу за набавку опреме. Као обезбјеђење наведених средстава Предузеће је предало бјанко мјенице, мјеничну изјаву и личну гаранцију већинског власника Предузећа.

Садашња вриједност будућих одлива по основу лизинга, као и износ будућих одлива по периодима приказани су у сљедећој табели:

	Збир минималних рата		У Конвертибилним маркама	
	лизинга		Садашња вриједност	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Доспијева за плаћање:				
До једне године	926,844	911,949	754,551	747,114
Од једне године до четири године	1,664,947	2,451,215	1,511,118	2,235,051
	<u>2,591,791</u>	<u>3,363,164</u>	<u>2,265,669</u>	<u>2,982,165</u>
Минус будући трошкови финансирања	<u>(326,122)</u>	<u>(380,999)</u>		
Садашња вриједност минималних рата лизинга	<u>2,265,669</u>	<u>2,982,165</u>	<u>2,265,669</u>	<u>2,982,165</u>
Укључено у финансијске извјештаје као:				
Текућа доспијећа дугорочних обавеза по лизингу			754,551	747,114
Дугорочне обавезе по лизингу			<u>1,511,118</u>	<u>2,235,051</u>
			<u>2,265,669</u>	<u>2,982,165</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

28. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Доспијеће укупних дугорочних обавеза по годинама је приказано у следећој табели:

<u>Период:</u>	У Конвертибилним маркама	
	2009.	2008.
Текућа доспијећа (до 1 године)	2,801,065	2,691,954
- од 1 до 2 године	2,760,418	2,794,419
- од 2 до 3 године	2,417,042	2,753,772
- од 3 до 4 године	1,874,070	2,410,396
- од 4 до 5 година	1,722,833	1,867,424
- преко 5 година	584,641	2,300,829
Укупно дугорочни дио	9,359,004	12,126,840
	12,160,069	14,818,794

29. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Резервисања за бенефиције запослених	50,488	50,488
Резервисања за гаранције примљене од извођача радова за отклањање евентуалних недостатака у гарантном периоду	32,600	32,600
	83,088	83,088

Промјене дугорочних резервисања у току 2009. и 2008. године приказане су у наредној табели:

	У Конвертибилним маркама		
	Бенефиције за запослене	Резервисања за гаранције	Укупно
Стање, 1. јануар 2008. године	-	36,240	36,240
Резервисања у току године на терет трошкова	50,488	-	50,488
Исправке у току године	-	(3,640)	(3,640)
Стање, 31. децембар 2008. године	50,488	32,600	83,088
Стање, 31. децембар 2009. године	50,488	32,600	83,088

Дугорочна резервисања по основу бенефиција за запослене са стањем на дан 31. децембра 2009. године у укупном износу од 50,488 Конвертибилних марака се односе на резервисања по основу укалкулисавања садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине за одлазак у пензију (напомена 3.11.).

Дугорочна резервисања за гаранције примљене од извођача радова се односе на резервисања по основу отклањања евентуалних недостатака у гарантном периоду приликом реконструкције и изградње јавних путева од стране извођача радова које је Предузеће ангажовало.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

30. КРАТКОРОЧНИ КРЕДИТИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
<i>Краткорочни кредити од повезаних правних лица:</i>		
- Индустропројект а.д., Приједор	262,748	274,748
	<u>262,748</u>	<u>274,748</u>
<i>Краткорочни кредити од банака:</i>		
- UniCredit Bank а.д., Бања Лука	990,000	380,000
- Raiffeisen Bank д.д., Сарајево	616,332	2,315,000
- Нуро Алре-Adria-Bank а.д., Бања Лука	717,284	699,528
	<u>2,323,616</u>	<u>3,394,528</u>
<i>Краткорочни кредити од осталих правних лица:</i>		
- ЕОЛ петрол д.о.о., Сарајево	28,000	-
	<u>28,000</u>	<u>-</u>
	<u>2,614,364</u>	<u>3,669,276</u>

Просјечна каматна стопа на краткорочне кредите је у висини једномјесечног EURIBOR-а увећаног за маржу од 7.5% годишње до каматне стопе од 9.25% годишње.

Краткорочне финансијске обавезе према повезаним правним лицима у износу од 262,748 Конвертибилних марака односе се на обавезе према повезаном правном лицу Индустропројект а.д., Приједор, а по основу уговора о зајму од 14. априла 2008. године, за набавку обртних средстава, на рок од 1 годину дана, уз могућност продужења рока до захтјева зајмодавца за поврат кредитних средстава.

Краткорочни кредит у износу од 990,000 Конвертибилних марака се односи на краткорочни револвинг кредит одобрен од стране UniCredit Bank а.д., Бања Лука за финансирање обртних средстава. Кредит је одобрен 21. јула 2008. године и Анексом II Уговора од 16. јула 2009. године, у износу који неће прећи 2,000,000 Конвертибилних марака, на рок до 31. маја 2010. године. Као обезбјеђење наведених средстава Предузеће је овјерило бјанко мјенице, бјанко мјенице већинског власника Предузећа, полису осигурања на некретнине и покретну имовину винкулирану у корист банке, као и уписано заложно право у корист банке на некретнине и опрему у власништву Предузећа. Нето садашња вриједност некретнина и опреме које су у власништву Предузећа, а над којима је уписана хипотека на дан 31. децембра 2009. године износи 2,812,939 Конвертибилних марака.

Краткорочни кредит у износу од 616,332 Конвертибилне марке се односи на краткорочни револвинг кредит одобрен од стране Raiffeisen Bank д.д., БиХ, Сарајево за финансирање обртних средстава. Кредит је одобрен 5. марта 2008. године, у износу који неће прећи 3,000,000 Конвертибилних марака, на рок од 360 дана од дана стављања средстава у употребу, са расположивошћу кредита до 14. фебруара 2009. године. Анексом Уговора од 17. фебруара 2009. године, утврђен је рок за поврат кредита до 15. фебруара 2010. године. Као обезбјеђење наведених средстава служи орочени депозит код Raiffeisen Bank д.д., БиХ, Сарајево у износу од 3,700,000 Конвертибилних марака.

Краткорочни кредит у износу од 717,284 Конвертибилне марке се односи на краткорочни овердрафт кредит одобрен од стране Нуро Алре-Adria-Bank а.д., Бања Лука за финансирање обртних средстава. Кредит је одобрен 14. јула 2009. године, у износу који неће прећи 1,000,000 Конвертибилних марака, на рок до 1. јула 2010. године. Као обезбјеђење наведених средстава Предузеће је доставило властите мјенице, мјенице већинског власника Предузећа и бјанко вирманске налоге за пренос средстава потписаних и овјерених од стране Предузећа.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

31. ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДОБАВЉАЧИМА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2009.	2008.
Добављачи - повезана правна лица	1,293,131	2,383,855
Добављачи у земљи	2,996,639	6,489,029
Добављачи у иностранству	199,264	1,316,653
	<u>4,489,034</u>	<u>10,189,537</u>

32. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ И ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2009.	2008.
Обавезе за нето зараде и накнаде зарада	108,731	126,313
Обавезе за порез и доприносе на зараде	56,029	59,583
Обавезе за ПДВ	93,178	285,841
Обавезе за царине и јавне приходе	9,355	138,454
Обавезе према запосленима	8,447	5,587
Обавезе за порез из резултата	-	12,466
Остале обавезе	8,363	32,681
Разграничени приходи по основу задржаних депозита за отклањање евентуалних недостатака у гарантном периоду	444,884	860,290
Разграничене улазне авансне фактуре	420,422	416,734
Остала пасивна временска разграничења	-	195,078
	<u>1,149,409</u>	<u>2,133,027</u>

Кретања на разграниченим приходима по основу задржаних депозита су била сљедећа:

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2009.	2008.
Стање, 1. јануар	860,290	74,700
Укидање разграниченог прихода у корист биланса успјеха	(1,067,970)	(226,031)
Повећање у току године	652,564	1,011,621
Стање, 31. децембар	<u>444,884</u>	<u>860,290</u>

Разграничене улазне авансне фактуре за потребе обрачуна пореза на додату вриједност (ПДВ) износе 420,422 Конвертибилне марке и односе се на разграничења у складу са чланом 55. Закона о порезу на додату вриједност, по којем је прималац аванса обавезан да изда авансну фактуру уплатиоцу аванса прије испоруке робе (услуге). Овако формирана авансна фактура представља основ за евидентирање излазног ПДВ-а продавца, односно улазног ПДВ-а купца робе (услуге). Такође, приликом евидентирања ових пословних промјена Предузеће је извршило и одговарајућа разграничења на позицијама активних временских разграничења (напомена 23).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

33. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА

У нормалним условима пословања, Предузеће остварује трансакције са повезаним лицима (напомена 1). Стања на крају године, која произилазе из трансакција са повезаним лицима, укључена у овим финансијским извјештајима су сљедећа:

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2009.	2008.
ИЗВЈЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОЛОЖАЈУ		
АКТИВА		
А) Учешћа у капиталу:		
- "Јапра" а.д., Нови Град	743,790	743,790
- "Ливница" а.д., Љубија	138,819	138,819
- "Индустропројект" а.д., Приједор	247,109	204,097
- "Илицапутеви" д.о.о., Илица	50,000	50,000
- "Козарапутеви" а.д., Бања Лука	9,548,471	9,548,471
	<u>10,728,189</u>	<u>10,685,177</u>
Б) Дугорочна потраживања:		
- "Козарапутеви" а.д., Бања Лука	2,559,524	3,173,809
	<u>2,559,524</u>	<u>3,173,809</u>
В) Дати аванси:		
- "Козарапутеви" а.д., Бања Лука	158,884	189,569
	<u>158,884</u>	<u>189,569</u>
Г) Потраживања од купаца:		
- "Козарапутеви" а.д., Бања Лука	63,699	2,139
- "Ливница" а.д., Љубија	7,805	-
	<u>71,504</u>	<u>2,139</u>
Д) Краткорочни пласмани:		
- "Егзотик" д.о.о., Приједор	38,161	67,382
- "Ливница" а.д., Љубија	-	120,650
	<u>38,161</u>	<u>188,032</u>
Б) Текуће доспијеће дугорочних кредита :		
- "Козарапутеви" а.д., Бања Лука	819,048	614,286
	<u>819,048</u>	<u>614,286</u>
ПАСИВА		
А) Обавезе према добављачима у земљи:		
- "Илицапутеви" д.о.о., Илица	(350,087)	(671,166)
- "Егзотик" д.о.о., Приједор	(1,085)	(69,436)
- "Козарапутеви" а.д., Бања Лука	(102,492)	(769,065)
- "Јапра" а.д., Нови Град	(653,259)	(874,188)
- "ИНГ-КОМ" д.о.о., Бања Лука	(344)	-
- "Планус" д.о.о., Бања Лука	(185,864)	-
	<u>(1,293,131)</u>	<u>(2,383,855)</u>
Б) Остале краткорочне финансијске обавезе:		
- "Индустропројект" а.д., Приједор	(262,748)	(274,748)
	<u>(262,748)</u>	<u>(274,748)</u>
СРЕДСТВА, НЕТО	<u>12,819,431</u>	<u>12,192,271</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

33. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА (наставак)

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2009.	2008.
ИЗВЈЕШТАЈ О УКУПНОМ РЕЗУЛТАТУ		
А) Приходи од продаје робе:		
- "Јапра" а.д., Нови Град	218,684	1,032,204
- "Илиџапутеви" д.о.о., Илиџа	903,643	1,413,980
- "Козарапутеви" а.д., Бања Лука	120,467	410,596
- "Ливница" а.д., Љубија	63,205	-
- "Егзотик" д.о.о, Приједор	1,340	-
	<u>1,307,339</u>	<u>2,856,780</u>
Б) Приходи од продаје производа и услуга:		
- "Јапра" а.д., Нови Град	794	4,184
- "Ливница" а.д., Љубија	60,782	12,107
- "Индустропројект" а.д., Приједор	-	-
- "Егзотик" д.о.о, Приједор	6,261	444
- "Козарапутеви" а.д., Бања Лука	398,961	156,800
	<u>466,798</u>	<u>173,535</u>
В) Добици од продаје основних средстава:		
- "Јапра" а.д., Нови Град	-	41,143
Г) Приходи од камата:		
- "Јапра" а.д., Нови Град	147,449	-
УКУПНО ПРИХОДИ	<u>1,921,586</u>	<u>3,071,458</u>
А) Набавна вриједност продате робе:		
- "Јапра" а.д., Нови Град	(112,440)	(16,495)
- "Ливница" а.д., Љубија	(21,633)	(6,944)
- "Козарапутеви" а.д., Бања Лука	(79,240)	(19,370)
	<u>(213,313)</u>	<u>(42,809)</u>
Б) Трошкови материјала за израду:		
- "Јапра" а.д., Нови Град	(1,115,182)	(2,534,655)
- "Ливница" а.д., Љубија	(8,121)	(106,803)
- "Илиџапутеви" д.о.о., Илиџа	(457,040)	(1,596,762)
- "Козарапутеви" а.д., Бања Лука	(245,795)	(882,828)
- "Егзотик" д.о.о, Приједор	(298,925)	-
	<u>(2,125,063)</u>	<u>(5,121,048)</u>
В) Трошкови услуга на изради учинака:		
- "Козарапутеви" а.д., Бања Лука	(2,008,235)	(3,715,223)
- "Илиџапутеви" д.о.о., Илиџа	(1,043,935)	(1,155,541)
	<u>(3,052,170)</u>	<u>(4,870,764)</u>
Г) Трошкови топлог оброка:		
- "Козарапутеви" а.д., Бања Лука	(6,862)	-
Д) Трошкови осталих непроизводних услуга:		
- "Планус" д.о.о, Бања Лука	(152,040)	-
УКУПНО ТРОШКОВИ	<u>(5,549,448)</u>	<u>(10,034,621)</u>
ТРОШКОВИ, НЕТО	<u>(3,627,862)</u>	<u>(6,963,163)</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

34. СУДСКИ СПОРОВИ

Предузеће се повремено јавља као тужена страна у споровима које добављачи воде ради наплате дуговања. На дан 31. децембра 2009. године, процијењене потенцијалне обавезе по судским споровима у којима је Предузеће тужена страна износиле су укупно 1,225,434 Конвертибилне марке, не укључујући ефекте потенцијалних затезних камата. Највећи износ судског спора се односи на спор од 700,000 Конвертибилних марака, покренутог од стране физичког лица, а у вези са коришћењем земљишта од стране Предузећа. Руководство Предузећа сматра да наведени одштетни захтјев тужиоца није реалан, те да неће бити изложено материјално значајним потенцијалним губицима. Истовремено, Предузеће је водило судске спорове ради наплате својих потраживања у износу од 3,974,814 Конвертибилних марака. Руководство Предузећа сматра да наведене тужбе неће имати негативан исход за Предузеће и да Предузеће неће бити изложено материјално значајним потенцијалним губицима по наведеном основу.

35. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ

Предузеће се јавља као солидарни дужник по основу више кредита одобрених повезаним правним лицима од стране пословних банака. Као инструмент обезбјеђења наведених кредита, Предузеће је, као солидарни дужник, овјерило више бјанко мјеница са клаузулом "без протеста", те ставило у залог своје некретнине, постројења и опрему. Руководство Предузећа сматра да ће повезана предузећа редовно измиривати своје доспјеле обавезе према кредиторима, и да Предузеће неће бити додатно изложено ризику плаћања наведених обавеза у име и за рачун својих повезаних предузећа. Сагласно наведеном, Предузеће није извршило резервисање у својим финансијским извјештајима за пословну 2009. годину по основу потенцијалних губитака који могу проистећи у случају евентуалног кашњења у измирењу доспјелих обавеза према кредиторима од стране повезаних предузећа.

Стање потенцијалних обавеза по кредиторима и повезаним правним лицима дан 31. децембра 2009. године приказано је у сљедећој табели:

У Конвертибилним маркама		
31. децембар		
Кредитор	Повезано правно лице - дужник	2009.
Raiffeisen Bank д.д., Сарајево	Јапра а.д., Нови Град	285,000
UniCredit Bank а.д., Бања Лука	Козарапутеви а.д., Бања Лука	280,000
UniCredit Bank а.д., Бања Лука	Козарапутеви а.д., Бања Лука	338,084
UniCredit Bank а.д., Бања Лука	Илиџапутеви д.о.о., Источна Илиџа	488,025
UniCredit Bank а.д., Бања Лука	Егзотик д.о.о., Приједор	415,000
Volksbank а.д., Бања Лука	Козарапутеви а.д., Бања Лука	894,190
Volksbank а.д., Бања Лука	Козарапутеви а.д., Бања Лука	832,026
Balkan Investment Bank	Козарапутеви а.д., Бања Лука	121,746
Нова банка а.д., Бања Лука	Илиџапутеви д.о.о., Источна Илиџа	1,000,000
		<u>4,654,071</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

36. ПОРЕСКИ РИЗИЦИ

Република Српска и Босна и Херцеговина тренутно имају више закона који регулишу разне порезе уведене од стране надлежних органа. Порези који се плаћају укључују порез на додатну вриједност, порез на добитак и порезе на плате (социјалне порезе), заједно са другим порезима. Поред тога, закони којима се регулишу ови порези нису били примјењивани дуже вријеме за разлику од развијенијих тржишних привреда; док су прописи којим се врши имплементација ових закона често нејасни или не постоје. Сходно томе, у погледу питања везаних за пореске законе ограничен је број случајева који се могу користити као примјер. Често постоје разлике у мишљењу међу државним министарствима и организацијама везано за правну интерпретацију законских одредби што може довести до неизвјесности и сукоба интереса. Пореске пријаве, заједно са другим областима законског регулисања (на примјер, питања царина и девизне контроле) су предмет прегледа и контрола од више овлашћених органа којима је законом омогућено прописивање строгих казни и затезних камата.

Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Предузећа могу се разликовати од тумачења руководства. Као резултат изнијетог, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и Предузећу може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата. У складу са Законом о Пореској управи Републике Српске, период застарјелости пореске обавезе је пет година. То значи да пореске власти имају права да одреде плаћање неизмирених обавеза у року од пет година од тренутка када је обавеза настала. Ове чињенице утичу да порески ризик у Републици Српској и Босни и Херцеговини буде значајнији од оног у земљама са развијенијим пореским системом.

37. ТЕКУЋА ЕКОНОМСКА СИТУАЦИЈА И ЊЕН УТИЦАЈ НА ПОСЛОВАЊЕ ПРЕДУЗЕЋА

Као што се и очекивало, у току 2009. године Предузеће је, као и већина других привредних субјеката у Републици Српској, било под одређеним утицајем финансијске кризе и погоршаних економских услова на тржишту Републике Српске и Босне и Херцеговине. Вјероватно је да ће Предузеће и у 2010. години, а можда и после тога, пословати у отежаним и неизвјесним привредним околностима, и то као последица слабљења општих економских активности у Републици Српској и Босни и Херцеговини. Утицај ове кризе на пословне операције Предузећа није могуће у цјелости предвидјети, и због тога постоји елемент опште неизвјесности.

До сада, текућа финансијска криза је имала знатан утицај на финансијско стање и перформансе Предузећа, прије свега због значајног смањења тражње за основним услугама Предузећа, што је резултовало у значајном смањењу прихода од продаје (напомена 7). Погоршавајућа економска ситуација ће највјероватније утицати и на даља кретања на тржишту Републике Српске, Босне и Херцеговине и окружења, што може резултовати у додатном смањењу пословних активности Предузећа. Ово може директно утицати на износе очекиваних прихода од основне дјелатности Предузећа у 2010. години.

38. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

	Конвертибилних марака	
	31. децембар	31. децембар
	2009.	2008.
EUR	1.9558	1.9558
USD	1.3641	1.3873
GBP	2.1635	2.0076
CHF	1.3146	1.3071